

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
lesv, Cvrsvs Theologicvs**

iln decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Secvndam Secvndæ, & Tertiam Partem D. Thomæ

Esparza Arteida, Martin de
Lugduni, 1666

LXIV. Vtrum verba consecrationis, species panis, & vini, & Christus
pertineant ad constitutionem intrinsecam huius sacramenti?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94839](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94839)

Quaest. LXIV. Vtrum verba consecr. &c. 411

dependentia ab eadem praesentia, mediante fide. Atque haec ipsa fides, licet perinde feratur in Christum absentem, & praesentem quoad facilitatem, & certitudinem; non tamen perinde afficit voluntatem, sed accendit charitatem multo magis ex praesentia reali Christi in sacramento, ut dictum est. Quia vero vera charitas non adheret corpori, & sanguini secundum se, & propter se praecise, sed ut unitis, & propter unionem cum verbo, & quod ad sacramentum attinet, ut existentibus modo spirituali; propterea ea adhesio nihil nocet; sed est, supra quam dici potest utilis, & plena spiritualis delectationis, ac roboris. Quod attinet ad periculum deceptionis, Hoc est commune omnibus miraculis, ut si intellectus, non sit praeventus diuina reuelatione, ac illustratione, sint perturbati rationis naturalis, utpote fundatae in naturali rerum ordine, quem perturbant miracula. Circa istud autem sacramentum est iam praeventus intellectus volentium credere, reuelationem, & illustrationem diuinam de specie, seu apparentia panis, & vini, coniuncta cum realitate praesentiae solius Christi. Vnde nullum est deceptionis periculum nisi nolentibus credere; hoc est nisi volentibus decipi.

Art. 1. Ad quartum. Quod eadem entitas simul sit in spatiis inuicem distantibus, usque adeo non repugnat metaphysice ex conceptu suo, ut de facto naturaliter contingat non solum in Deo, & Angelis, sed etiam patenter in anima rationali, quae tota simul adest in omnibus, & singulis partibus corporis humani, distantibus inuicem quoad spatium; & quatenus est in manu dextra, habet rationem dextrae respectu sui, quatenus est in manu sinistra, atque e conuerso; & similiter est sursum, ac deorsum respectu sui, ut est in capite, & ut est in pedibus.

Art. 2. Quod autem spatia simultanea eiusdem entitatis inter se distantia non possint esse naturaliter discontinua, nequaquam probat supernaturaliter, discontinua esse non posse. Quia Deus, qui aequaliter est ubique praesens, aequè facile dare potest praesentias in diuersis locis discontinuas, atque continuas, licet agens naturale praestare id non possit, quia non potest agere in distans immediate, nec vllibi quidquam supernaturaliter, aut supernaturaliter efficere. Rursus omnia creata subsunt eodem modo dispositioni voluntatis, & potentiae diuinae quoad ea, quae sunt illis omnibus communia, nec dependent a determinato gradu perfectionis, vel imperfectionis vnicuique essentialis. Praesentia autem ad locum est rebus omnibus communis, & quae superadditur ultra exigentiam vnicuique connaturalem, nullam ratione sui adiungit, aut praesupponit perfectionem, vel imperfectionem specialem ex parte subiecti. Quia est pura habitudo ad aliquid extrinsecum, quae non determinat entitatem, cui inest, ad bonum aliquod ipsius, vel malum, sed ad vtrumque, quantum est ex se, est prorsus indifferens. Quod enim prodest, vel officiat praesentia ad aliquem locum, dependet ex dispositione extrinseca rerum circumiacentium; ac proinde neutrum eorum determinate habet ex se praecise. Potest igitur Deus corporalia non minus, quam spiritualia constituere in locis inuicem distantibus, siue continuis, siue discontinuis, & cum denominationibus inde resultantibus.

Art. 3. Quapropter indiuisio cuiusvis entitatis essentialis, est sola indiuisio entitativa, quae habetur per mutuam identitatem omnium suorum praedicatorum, coniunctam cum distinctione ab omnibus aliis praedicatis. Haec autem duo non deficiunt vlli entitati, ratione praesentiae simultaneae sui, ad spatia inuicem distantia, & discontinua. Quia tam ipsa spatia, quam praesentia ad illa, sunt quid extrinsecum,

R. P. de Esparza Curs. Theol. Tom. II.

& realiter distinctum, ideoque indiuisio quoad spatia & loca est indiuisio solum quoad extrinseca, & realiter distincta; quibus proinde vtrunque multiplicatis, ac disiunctis, non necesse est multiplicari itidem, aut a se disungi rem cui insunt, & quam afficiunt. Deficere igitur potest eiusmodi indiuisio quoad spatia, & loca, absque repugnantia entitatis cui acciderit opposita diuisio, & absque iactura indiuisivisionis transcendentalis, ac conuertibilis cum ente. De duratione simultanea in partibus temporis inuicem distantibus longè alia ratio est. Quia partes ipsae temporis essentialiter sunt successivae, nec possunt existere simultaneae.

Ad 5. Constat ex dictis qua ratione vi verborum adsit totus Christus, sub speciebus panis, & vini, & totaliter excludatur ipsius panis, & vini substantia.

QVÆSTIO LXIV.

Vtrum verba consecrationis; species panis, & vini; & Christus, pertineant ad constitutionem intrinsecam huius sacramenti?

Videtur non pertinere. 1. Quia verba definiunt esse in rerum natura, cum primum proferuntur; Sacramentum vero permanet diutius, ut constat inter alia ex Trid. sess. 13. c. 5. & 6. & can. 4. & 6. Quod autem permanet, non potest constitui intrinsece per id quod non permanet. Quia praeteritum respectu praesentis perinde se habet, atque si nunquam extitisset. Nec fieri potest, ut totum aliquod perseueret, cuius aliqua pars deficit; cum totum sit ex conceptu suo indistinctum ab omnibus suis partibus simul sumptis.

2. Species panis, & vini non habent maiorem, aut aliam vim significandi post consecrationem quam ante consecrationem. Quia semper retinent eandem vim operandi, tum intentionaliter, tum physice. Ante consecrationem autem non habet vllam vim significandi, aut praesentiam Christi, aut collationem gratiae. Ergo neque postea illam habent; sed tota vis significandi est penes verba. Ergo sola verba constituunt adequatè istud sacramentum.

3. De conceptu sacramenti est ratio signi; & rursus de conceptu signi est, ut sit sensibile ut dictum est saepe ex Augustino. Corpus autem, & sanguis Christi non sunt sensibiles, propterea sunt in sacramento; quandoquidem nullo sensu percipi possunt. Non igitur participant rationem sacramenti, vel adequatè, vel etiam inadéquatè.

4. Si verba, & species constituerent intrinsece istud sacramentum; potiori ratione pertineret sumptio ad constitutionem intrinsecam ipsius. Quia sumptio potissimum ducit in cognitionem infusionis gratiae; sicut enim accidenti sumptione, & non aliter infunditur gratia re ipsa; ita visa eadem sumptione, & non aliter cognoscitur infundi eadem gratia.

Art. 1. Respondetur, Ea omnia, & sola pertinent ad constitutionem intrinsecam cuiusque sacramenti, quibus intrinsece constituitur tota significatio practica ipsius, ut patet ex dictis supra in communi quaest. 1. & alibi. Significatio autem practica sacramenti Eucharistiae constituitur in primis intrinsece per verba consecrationis. Quae videlicet significant clarissime realem praesentiam corporis, & sanguinis Christi sub speciebus eandemque inducunt vi sua. Quae de causa dicuntur ab Ambrosio operatorius sermo, nempe operans, quod dicit, ac significat. Consequenter significat mediatè, & in causa collationem gratiae respectu suscipientis sacramentum, significando

M m 2. immidia

immediatè, atque inducendo sub speciebus Christum Dominum, qui est fons gratiæ. Iam species panis, & vini habent symbolicam proportionem cum corpore, & sanguine Christi, nec non cum refectione spiritali animæ, quæ fit per gratiam, ut dictum est, quæst. 58. ad 3. quæst. 59. ad 1. ac proinde perficiunt, & complent sacramentalem verborum significationem, quatenus talem; ideoque pertinent ad constitutionem intrinsecam significationis sacramentalis adæquatè sumptæ. Demum corpus, & sanguis Christi Domini, tametsi non habeant rationem signi immediatè; significant nihilominus immediatè gratiam. Quia cum primum innotescit eorum præsentia mediantibus verbis, & speciebus, eadem cum iisdem coniuncta, ducunt in cognitionem gratiæ conferendæ; quatenus ex institutione diuina, coniunctum ex his tribus habet vim conferendi gratiam. Quapropter verba, & species habent rationem puri sacramenti. Corpus vero, & sanguis Christi ita habent rationem rei significatæ, & effectus inducti per verba, ac species; ut simul habeant rationem, etiam signorum significantium practicè, & vera causalitate inducentium gratia, non minus, quam ipsa verba, & species. Vnde corpus, & sanguis ita habent rationem rei sacramenti, ut simul habeant rationem sacramenti, ut communiter dicitur. Hæc igitur tria pertinent ad Constitutionem intrinsecam sacramenti Eucharistiæ.

Art. 2. Eadem sola ut hoc etiam obiter subiiciatur) sunt adæquatum rectum eiusdem sacramenti inclusis insuper in obliquo intentione, & legitima potestate seu caractere ministri, atque institutione diuina, ut apparet ex dictis in communi quæstio. 18. Vbi etiam dictum est corpus & sanguinem Christi habere per se rationem recti, respectu specierum, & verborum & rursus species respectu verborum. Vnde effectum est, ut Ignatius, & Iustinus, Martyres, ille in Epistola ad Smirneneses, hic dial. 2. Augustinus relatus canon. Hoc est de consecrat. distinct. 2. & alij plerumque dicant hoc sacramentum esse corpus, & sanguinem Christi; alij verò non infrequenter esse panem vitæ; nemo tamen similiter dicat esse verba consecrationis, nempe nomine recti idoneè significatur totum concretum; & magis idoneè nomine plus habentis de ratione recti, non verò nomine obliqui.

Ad 1. Transseunt quidem verba formaliter quoad suam physicam entitatem; manent tamen virtualiter, & æquivalenter in suo effectum; nempe in speciebus, ut coniunctis cum substantia corporis, & sanguinis Christi, nec non in sui notitia. Quia verò sacramenta, & singulæ sacramentorum partes exercent suam causalitatem instrumentalem respectu gratiæ per virtutem causatiuam cognitionis sui, ut dictum est in communi quæst. 24. atque verba Eucharistica, & species, causant perseverantiam præsentia Christi sub iisdem speciebus, solum ratione exigentiæ, quam habet eadem præsentia iam semel ab illis inducta, ut durer, dum durant ipsæ species; patet verba eo modo perseverantia in suo effectum, & in notitia sui actuali, vel aptitudinali, non perinde se habere de præsentia, atque si nunquam extitissent, respectu partium sacramenti, quæ adhuc in se intrinsecè sunt actu, sed potius se habere, atque si actu permanerent formaliter secundum se; atque ideo perinde posse constituere intrinsecè sacramentum. Quod nimirum est totum quoddam morale, potens præstare de præsentia effectus suos proprios, non minus ratione partis, quæ virtualiter tantum perseverat modo dicto de de præsentia, quam ratione cæterarum partium, quæ formaliter perseverant. Quibus præoccupatæ manent nonnullæ paritates, quæ solet fieri in contrarium.

Ad 2. Species, ante verba consecrationis habent solam aptitudinem remotam significandi partialiter;

at verò coniunctæ postea cum iisdem verbis, significant actualiter totum effectum sacramenti, propter analogiam, dependentem à qua subsunt institutioni diuinæ, ut dictum est.

Ad 3. Non est de ratione partis constituentis intrinsecè sacramentum ut sit immediatè sensibilis. Sufficit enim si saltem mediatè innotescat per sensum, uti superius notatum est non semel, & patet in actu contritionis, seu attritionis respectu sacramenti Pœnitentiæ, dictum autem est. Christo pro ut est in sacramento, conuenire sensibilitatem mediatam.

Ad 4. Sumptio non habet ullam symbolicam proportionem cum gratia, nec ullam vim actiuam, ratione cuius possit exercere causalitatem aliquam instrumentalem respectu eiusdem gratiæ. Vnde non est pars constitutiva sacramenti, sed est sola conditio sine qua non, & pura applicatio agentis ad passum, atque significat collationem gratiæ purè naturaliter, ex suppositione institutionis, & existentia sacramenti; ad eum omnino modum, quo applicationes agentium naturalium significant effectus eorum. Ex quo patet discrimen respectu cæterorum circa quæ instituta est quæstio præsens, videatur si libet expositio conditionis sine qua non quæstio. 14. de Virt. Theolog.

QVÆSTIO LXV.

Virum omnia præcedentia rectè colligantur ex veritate verborum consecrationis?

Videntur non rectè colligi. 1. Quia verba consecrationis potuerunt dici à Christo Domino in sensu purè allegorico; qua de re dubitari minime potest. Sunt igitur ex se indifferentia ad sensum, tum allegoricum, tum proprium; & consequenter ad veritatem vtriusvis eorum sensui correspondentem. Quod autem est indifferens ex se ad vtrumlibet ex duobus, ad neutrum eorum potest determinari, aut determinare ex se præcisè. Ergo, ex veritate verborum consecrationis secundum se nihil eorum, quæ hucusque dicta sunt, rectè colligitur, omnia namque fundata sunt in sensu proprio, ac literaliter determinatè sumpto. Quapropter ad ea colligenda requiritur insuper traditio, ac definitio Ecclesiæ. Quia videlicet seculi possent ea verba, absque nota erroris, aut hæresis, exponi in sensu purè allegorico ut docet, Caiet. ad art. 1. quæst. 75.

2. Multæ propositiones hucusque dictæ sunt; & quidem aliquæ fundatæ in sola Conciliorum, ac Patrum autoritate; nonnullæ vero in sola ratione, partim naturali, partim Theologica. Verba autem consecrationis sunt duæ solæ propositiones immediatè reuelatæ. Ergo in eis verbis non continentur omnia, quæ hucusque dicta sunt, ac proinde ex illis secundum se præcisè inferri legitime nequaquam possunt.

Art. 1. Respondetur. Duplex significatio, & consequenter duplex veritas observanda est in verbis consecrationis; altera naturalis, & speculatiua, conueniens ex hominum institutione; altera supernaturalis, & practica, seu operatiua sui significati, conueniens ex institutione diuina. Significatio naturalis, & speculatiua, quatenus præcendens à significatione supernaturali, per quam illa non aufertur, sed perficitur, atque essentialiter præsupponitur, præcinditur & vera, & falsa, pro priori naturæ, pro quo verba antecedunt præsentiam realem corporis, & sanguinis Christi, tanquam eiusdem præsentia causa. Quia pro eo priori nondum datur obiectum significati.